

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon
		S. Neeskens AD/STG
		Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl
Tbv Statenvergadering d.d	08-03-2021	
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	11-02-2021	
		2 maart 2021 1 32
Onderwerp: Voordracht Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "stof tot nadenken"		

Advies commissie NLG:

De *Voordracht Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer "stof tot nadenken"* als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 8 maart 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 11 februari 2021:

2. A-Agenda Gezondheid

2.a Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport "stof tot nadenken"

De **voorzitter** heet de onderzoekers van de Randstedelijke Rekenkamer van harte welkom. Zij geeft als eerste het woord aan mevrouw Hoenderdos, bestuurder/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer.

Mevrouw **Hoenderdos** brengt graag het onderzoeksteam voor het voetlicht, dat bestaat uit de navolgende personen:

- Steven van Oostveen (projectleider tot jan. 2020)
- Annalies Teernstra (projectleider vanaf jan. 2020)
- Kirsten Bijkerk (onderzoeker)
- Majella de Vries (onderzoeker)

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **Leerink** (PvdA) bedankt mevrouw Hoenderdos en haar team voor het heldere rapport. Het bevat stevige conclusies, die overigens niet verrassen. Het is een weergave van de worsteling van de afgelopen twee tot drie jaar. De problemen, frustraties en vermoedens die de provincie is tegengekomen, komen bij elkaar in onderhavig rapport. Dit leidt tot een aantal bevindingen waar deels al op wordt geacteerd. De provincie en de Omgevingsdienst (OD) heeft er qua handhaving en toezicht niet scherp genoeg op gezeten, waardoor bepaalde situaties die niet getolereerd hadden mogen worden, te lang hebben voortgeduurd. De communicatie met de bewoners was op een aantal punten ondermaats. Hierdoor zijn de provincie en de OD in de ogen van de bewoners tegenover hen komen te staan, terwijl de bewoners de provincie naast zich hadden mogen verwachten.

De heer Leerink wil de bewoners en organisaties complimenteren voor hun vasthoudendheid om toch dingen aan te pakken. Het rapport bevat een aantal heldere conclusies, die het college na aanbevelingen grotendeels heeft overgenomen. Terwijl er aan dit rapport werd gewerkt, werd er ook door de provincie en OD keihard gewerkt om al een kentering aan te brengen in de situatie. Dit heeft geleid tot de Programmatische Aanpak Tata Steel, inclusief het doorlichten van de VTH-taken en het extra investeren daarin. Wat de afgelopen periode in gang is gezet, is in belangrijke mate al het antwoord op hetgeen de Rekenkamer de provincie nu voorschotelt.

De Partij van de Arbeid vindt het belangrijk dat er een waarschuwing in het Rekenkamerrapport staat tegen valse verwachtingen. De provincie past de vergunningverlening voor Tata toe op basis van de wet, maar in de meeste gevallen gaat zij niet over die wet. Terecht wordt hieraan gerefereerd. Voorts wordt terecht gerefereerd aan het feit dat de provincie wel degelijk een agenderende functie heeft. Het feit dat je over sommige zaken niet gaat, wil niet zeggen dat je die zaken kunt tolereren of dat je je daarbij kunt neerleggen. De heer Leerink heeft de vorige keer derhalve gepleit voor een wat activistische provincie die naast de bewoners staat. Hij herhaalt dit standpunt nogmaals. Een en ander gebeurt al voor een belangrijk deel. De heer Leerink weet ook dat een activistische provincie niet altijd betekent dat er hard op de trom geslagen moet worden. Soms is het ook kwestie van stille diplomatie en verleiden. Het moet duidelijk zijn dat de provincie in dezen naast de bewoners staat en dat zij er alles aan doet om de zaken de goede kant op te krijgen.

De heer Leerink zou het heel belangrijk vinden als de Staten met elkaar nadenken over de vraag of het niet zinvol zou zijn dat ook de Rijksoverheid bijspringt en investeert om van Tata een duurzame, toekomstbestendige fabriek te maken. Nu de overnamekandidaten het laten afweten, zal er toch een toekomst moeten zijn. Als de overheid 2,3 miljard steekt in KLM, een

vervuilend bedrijf, dan is het belangrijk dat er ook een steunpakket komt om van Tata een toekomstbestendige, duurzame fabriek te maken die in harmonie met zijn omgeving kan bestaan. De heer Leerink verwacht dat Tata er onder de huidige omstandigheden zelfstandig niet uitkomt. Als er iets is waar de provincie niet over gaat maar wat zij wel kan agenderen, dan is het wel dit onderwerp. De verkiezingen komen eraan. Er moet een nieuw regeerakkoord worden geschreven. Waar wacht men op?

De Partij van de Arbeid zal erbovenop blijven zitten dat alle mogelijkheden die de provincie wél heeft ook daadwerkelijk worden benut, om ervoor te zorgen dat de situatie rond Tata en de overlast de goede richting uit kan worden geholpen.

De heer **Heijnen** (CDA) vindt het een hele eer om een keer in de commissie NLG aanwezig te mogen zijn. Anderhalf jaar geleden vroegen Provinciale Staten (PS) aan de Randstedelijke Rekenkamer om onderzoek te doen naar de uitvoering van de VTH-taken bij Tata Steel en Harsco. Naar aanleiding van de grafietregens was er veel onrust en boosheid bij de bewoners, richting zowel de provincie als Tata. Er ligt nu een stevig rapport van de Rekenkamer met forse kritiek op het opereren van zowel de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) als de provincie.

Inmiddels zijn er goede stappen gezet in het programma Tata Steel 2020–2050. Sommigen zullen misschien zeggen dat het onderzoek van de Rekenkamer mosterd na de maaltijd is. Het CDA vindt dat zeker niet en bedankt de Rekenkamer voor haar werk en het stevige en goed onderbouwde rapport. In anderhalf jaar is er veel gebeurd door alle partijen. De heer Heijnen geeft daarvoor complimenten. Toch blijft er voor het CDA nog een aantal punten liggen. De kernvraag voor het CDA blijft of de Omgevingsdienst voldoende geëquipeerd is om zijn toezichthoudende taak bij Tata uit te voeren. Oud-gedeputeerde Tekin gaf bij zijn vertrek aan dat het vertrouwen tussen de provincie en de handhavende dienst weg was. De Rekenkamer is heel erg kritisch over de relatie tussen de provincie en de handhavende diensten, maar ook over de middelen en kennis die de OD heeft. In het programma Tata 2020–2050 komen er nieuwe taken voor de OD bij, maar er wordt niet gerept over de middelen van deze dienst. Het CDA ontvangt graag een toelichting van de gedeputeerde. Durft de gedeputeerde te stellen dat het vertrouwen tussen de provincie en de OD volledig is teruggedraaid?

Het college van Gedeputeerde Staten (GS) zegt in reactie op aanbeveling 4.a dat het de afspraken in het mandaatbesluit met de OD NZKG gaat evalueren en waar nodig zal aanpassen. Wat is de inzet van GS bij die evaluatie? En binnen welke termijn zal deze plaatsvinden?

Een tweede belangrijk punt is het vertrouwen van de omgeving in de

provincie, OD en Tata Steel. De Rekenkamer merkt terecht op dat het niet gaat om het managen van verwachtingen, maar om het daadwerkelijk betrekken van de omgeving en de bewoners. Een aangekondigde rechtszaak van 300 omwonenden is echter qua vertrouwen geen goed teken. Vindt de gedeputeerde ook dat hij met zijn uitspraken in het Noord-Hollands Dagblad, waarin hij zegt dat hij heel goed begrijpt dat mensen de strafrechter opzoeken, olie op het vuur gooit en niet werkt aan het vertrouwen?

De Rekenkamer heeft de Omgevingsdienst de aanbeveling gedaan om meer te kijken naar wat er wél kan in plaats van wat er niet kan. De reactie van de OD is voorzichtig. Deze wijst naar kaders en beperkingen. Welke ruimte ziet de gedeputeerde voor de provincie om de OD in een meer proactieve houding te krijgen? Dienen daartoe ook de kaders te worden aangepast?

In de reactie van de OD merkt de Rekenkamer op dat op elementen een concrete aanpak missen. Het CDA vraagt de gedeputeerde om hier aandacht voor te hebben.

De heer **Smaling** (SP) heeft uiteraard ook gezien dat omwonenden van Tata een bekende advocaat in de arm hebben genomen om een zaak aan te spannen tegen het bedrijf. De heer Heijnen (CDA) spreekt hierover enigszins zijn verbazing uit. De mensen hebben echter toch gewoon het recht om naar de rechter te stappen? Waarom is de heer Heijnen daar wat verbaasd over?

De heer **Heijnen** (CDA) is daar op zichzelf niet verbaasd over. Hij beaamt dat het voor eenieder een basisrecht is om naar de rechter te gaan om daar een vraag voor te leggen. De rechter is echter vaak een ultieme stap die men liever wil voorkomen. In die zin spreekt de heer Heijnen enige teleurstelling uit.

De heer **Smaling** (SP) meent dat de heer Heijnen (CDA) het niet moet zien als een "ultieme stap". Hij ziet het juist als een toetsing. Het kan misschien juist een meerwaarde zijn dat een ander gremium in de trias politica naar deze zaak kijkt. Dat hoeft an sich helemaal niet negatief te zijn. Hoe ziet de heer Heijnen dat?

De heer **Heijnen** (CDA) zou veel liever zien dat door middel van de dialoog dit soort stappen voorkomen worden. Het is echter onderdeel van de trias politica en iedereen kan ertoe overgaan. De heer Heijnen vraagt zich wel af of het bijdraagt aan het herstel van vertrouwen.

Tot slot wil de heer Heijnen zijn zorg uitspreken over de toekomst van Tata. Tienduizenden mensen in de IJmond werken direct of indirect bij Tata. In het programma Tata Steel 2020–2050 wordt duidelijk gesteld dat

er investeringen nodig zijn om Tata schoner te maken en te betrekken in de energietransitie. Het CDA is het daar volledig mee eens. Hiervoor zijn er echter wel forse investeringen vanuit het bedrijf nodig. Nu de overname door de Zweedse partij niet doorgaat, is de vraag waar dat geld vandaan moet komen. Welke rol speelt de provincie richting het Rijk en de Europese Unie in het behoud van Tata en ter ondersteuning van de transitie? Mogelijk is er voor die overheden nog een rol.

De heer **Leerink** (PvdA) hoort de heer Heijnen (CDA) spreken over de rol van de provincie, ook richting het Rijk, wat betreft de investeringen die in Tata zouden moeten worden gedaan. De heer Heijnen heeft zelf ook een lijn richting Den Haag lopen. Binnenkort zal gesproken worden over een regeerakkoord. Vindt het CDA het belangrijk om die lijn met elkaar in te zetten?

De heer **Heijnen** (CDA) antwoordt bevestigend. Er is ontzettend veel werkgelegenheid mee gemoeid. Die kan de provincie niet zomaar laten gaan. De heer Leerink noemde het voorbeeld van KLM waarvoor ook een steunpakket wordt neergelegd. Het betreft weliswaar een lening, die uiteindelijk moet worden terugbetaald. De heer Heijnen kan zich zoiets ook richting Tata voorstellen, mocht er geen andere partij gevonden worden die een investering doet. Overheidssteun zou een alternatief kunnen zijn.

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde het CDA spreken over arbeidsplaatsen. Is het het CDA te doen om de arbeiders of om Tata Steel? Men zou ook kunnen beredeneren dat die arbeiders elders kunnen werken en dat de provincie er vooral voor moet zorgen dat zij genoeg moeten kunnen verdienen om zichzelf te onderhouden.

De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat het uiteindelijk om de werknemers gaat. Dat zijn er ruim 2.000, die niet zomaar elders kunnen worden ondergebracht. Nederland heeft staal nodig, al is het maar om windmolens te maken. Het zou mooi zijn als de provincie een schonere en duurzamere staalfabriek zou kunnen bewerkstelligen, die ook in de energietransitie een belangrijke rol speelt. Daarmee is dan ook gelijk het vraagstuk van de werknemers opgelost.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt de heer Heijnen of hij daadwerkelijk verwacht dat het duurzaam kan. Mocht dit niet mogelijk blijken, is hij dan bereid om mee te denken over alternatieven om de arbeiders wél een goede toekomst te geven?

De heer **Heijnen** (CDA) geeft aan dat het "duurzamer" kan. Nederland zal staal wel nodig hebben. Als het hier niet gemaakt wordt, zal het geïmporteerd worden uit andere landen waar überhaupt al niet naar duurzaamheid wordt gekeken. De heer Heijnen meent dat het veel

duurzamer moet dan nu, maar waarschijnlijk verschillen de PvdD en het CDA onderling van mening over wat "ultieme duurzaamheid" inhoudt.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) heeft reikhalzend uitgekeken naar het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer. Het wachten is beloond met een omvangrijk rapport waarin op basis van gedegen onderzoek en met input en betrokkenheid van alle stakeholders heldere conclusies worden getrokken. D66 bedankt de Rekenkamer voor het geleverde werk en de omwonenden en alle andere stakeholders voor de bijdrage zij hieraan hebben geleverd. Een van de conclusies is dat er volgens de Rekenkamer sprake is van een mismatch tussen enerzijds de verwachtingen van de omgeving over wat de provincie en OD zouden moeten doen en anders wat ze op basis van wet- en regelgeving en beschikbare capaciteit kunnen doen.

De relatie tussen de bewoners enerzijds en de OD en de provincie anderzijds is gejuridificeerd. Vrijdag 5 februari jl. werd dat duidelijk via de landelijke media. Stevige uitspraken richting het industriecomplex worden dan ook niet geschuwd.

Voor D66 is het duidelijk dat er wel kansen zijn voor het industriecomplex in de IJmond. Het bedrijf levert een positieve bijdrage aan werkgelegenheid en doet mee met de House of Skills. Met solide regelgeving moet gezorgd worden voor minder belastende staalproductie. D66 onderschrijft de constatering dat juridificering voor de omgeving vaak niet het gewenste resultaat oplevert. Mevrouw Gonggrijp gaat ervan uit dat het college voortvarend aan de slag blijft met de uitvoering van het programma Tata Steel, vaart maakt met het realiseren van goede communicatielijnen met bewoners en druk blijft zetten op het in beeld krijgen van de gezondheid.

D66 roept het college ook op om te zorgen voor een gelijk speelveld tussen bewoners, industrie en overheid. De fractie is namelijk van mening dat alle mogelijkheden verkend moeten worden om scherper te vergunnen. GS moeten bestuurlijke druk blijven zetten om stappen te maken. Alle onderdelen vanuit het programma Tata Steel zijn hier van belang: onderzoek, inzet van de Omgevingsdienst, innovatie en transparante communicatie met de omgeving.

D66 is van mening dat komende tijd onderzocht moet worden op welke manier de WHO-advieswaarde binnen de wet- en regelgeving een plek zou moeten krijgen. Niet alleen milieubelasting maar ook gezondheidswinst moet leidend worden bij de normbepalingen van de gunningen. D66 vindt dat de provincie in deze context een agenderende rol te vervullen heeft richting het Rijk en Europa.

De Rekenkamer concludeert dat de milieutechnische uitvoering van de

VTH-taken op hoofdlijnen conform de gestelde kaders verloopt, maar dat het in de huidige context onvoldoende is. Naast technische en procedurele aanbevelingen worden ook aanbevelingen gedaan op basis van de relatie tussen de OD en GS. Ook worden er opmerkingen gemaakt over de organisatiecultuur binnen de OD. Herkent de gedeputeerde deze en hoe wordt hier de komende periode aan gewerkt?

Binnen het programma Tata Steel zijn lijnen uitgezet die aansluiten bij de aanbevelingen van de Rekenkamer. De Rekenkamer vraagt echter om meer. Er wordt namelijk ook verwezen naar de manier waarop taken worden uitgevoerd. D66 vindt het van belang dat het programma Tata Steel hierop nog eens goed tegen het licht wordt gehouden en waar mogelijk wordt aangescherpt.

De VTH-taken bij een complexe fabriek vraagt veel van de Omgevingsdienst. Is het niet zinvol om meer menskracht te organiseren en dus ook wellicht meer budget? Het industriële complex in de IJmond heeft een stevige invloed op het milieu en is tegelijkertijd van nationaal belang. Zolang de maatschappij staal nodig heeft, is de inzet van D66 gericht op een duurzame(re) staalproductie met zo min mogelijk impact op de gezondheid en de omgeving. D66 is voorstander van solide vergunningen en strenge normeringen. De fractie vindt het van groot belang dat de Omgevingsdienst proactief optreedt en streng handhaaft. Dat betekent dat de OD nu en in de toekomst toegerust moet zijn op deze belangrijke taak, die hij niet alleen tegenover Tata heeft. Alleen dan kan het vertrouwen van de bewoners worden hersteld.

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoort mevrouw Gonggrijp (D66) zeggen dat de huidige wet- en regelgeving toch wat grenzen kent. Is zij bereid om GS op te roepen om dit met spoed landelijk aan te kaarten om hier meer actie op te ondernemen en om dit mee te nemen als een van de hoofdonderwerpen bij de coalitieonderhandelingen?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat de boodschap duidelijk is dat haar fractie vindt dat gezondheid een belangrijk onderdeel van vergunningen moet worden. Het moet verdergaan dan enkel milieuschade. De oproep is dan ook om te kijken hoe dat zou kunnen. D66 vindt het van belang dat GS kijken naar de mogelijkheden om dat ook echt te gaan realiseren.

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde mevrouw Gonggrijp spreken over strengere normeringen en het zoeken naar mogelijkheden. Deelt zij de opvatting van de Partij voor de Dieren richting GS om een topjurist in te stellen om te kijken waar de juridische rek zit voor de provincie om inderdaad meer te doen?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent dat een van de belangrijkste

constateringen in het rapport is dat er sprake is van heel veel juridificering en dat die niet altijd de gewenste resultaten oplevert. Het hangt dus helemaal af van de manier waarop het wordt geformuleerd. Mevrouw Gonggrijp kan zich voorstellen dat er heel veel mensen zijn, ook landelijk, die heel veel weten van wetgeving en kijken welke mogelijkheden er zijn. Over het inschakelen van een advocaat is zij op dit moment terughoudend en zou zij graag eerst vernemen hoe Statenlid Kostic het formuleert en voor zich ziet. Mevrouw Gonggrijp is echter altijd bereid om hierover nader van gedachten te wisselen.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt GS en het onderzoeksteam voor het Randstedelijke Rekenkamerrapport. Naar aanleiding daarvan heeft hij twee vragen.

Er is zijn al heel veel bevindingen en aanbevelingen doorgevoerd. Waar zouden PS de grootste impact kunnen maken teneinde vertrouwen van de omgeving in de samenwerking met de provincie te versterken? Wat is de meest urgente en belangrijke aanbeveling die op dit punt nog openstaat?

De heer Roosendaal heeft anderhalf jaar geleden in de technische briefing met de OD vragen gesteld over de manier waarop de vergunningen werden herverdeeld. Dit geschiedde vaak op basis van heel oude rekenmodellen die niet inhoudelijk werden getoetst. De heer Roosendaal leek het echter logisch dat als men zich baseert op econometrische modellen, men elke vijf jaar de rekenkundige maar ook inhoudelijke juistheid van de modellen laat herbeoordelen door een onafhankelijk en deskundig team. Er werd toen gezegd: "*Zo doen we het niet in Nederland.*" Dit bevreemdt de heer Roosendaal in het kader van de toezichthouding. Wat zijn nu de best practices in Nederland op dit gebied? Zou het niet een aanbeveling moeten zijn om het alsnog via voornoemde wijze op te pakken?

Gedeputeerde heeft aangegeven dat de deNO_x-installatie verplicht wordt omdat het een best beschikbare techniek (BBT) betreft. Wat is nu het verschil tussen een BBT en een BBT+-maatregel waarmee stikstof dat wordt bespaard wél kan worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals woningbouw? Baseert de provincie zich dan op één juridisch advies? Zou er niet een second opinion op verkregen moeten worden? De heer Roosendaal meent dat de provincie een schot voor open doel laat liggen als ze het niet aantrekkelijk maakt voor bedrijven om dit soort maatregelen door te voeren en daarmee ruimte te creëren voor andere zaken.

De heer Roosendaal herhaalt het pleidooi dat VVD in dezen eerder heeft gedaan. Dit sluit ook aan bij wat hij van de PvdA en het CDA heeft gehoord. De VVD wil de energietransitie versnellen. De staalindustrie is wat haar betreft onmisbaar, omdat er nog heel veel afhankelijkheid is van staal. Het levert heel veel banen op in de industrie, maar er moeten natuurlijk wel versneld grote slagen worden gemaakt. In de Telegraaf van hedenmorgen

wordt terecht aangegeven door de voorzitter van de Dorpsraad dat men er niet nog een generatie overheen kan laten gaan. Het bedrijf maakt relatief weinig winst. De overheid wil de vergroening graag versnellen. Hiertoe is het Nationaal Groeifonds in het leven geroepen. Wil gedeputeerde ervoor lobbyen om de versnelling naar waterstof als energiebron voor elkaar te krijgen, ook door middel van ondersteuning uit het Nationaal Groeifonds?

Tot slot wil de heer Roosendaal het punt van de rechtszaak naar voren brengen. Hoe groot acht de gedeputeerde dat niet alleen de directie van Tata strafrechtelijk aangesproken kan worden? Het Rekenkameronderzoek toont aan dat ook de provincie, bestuurders en OD zaken hebben laten liggen. In hoeverre verwacht gedeputeerde dat dit ook zou kunnen leiden tot rechtszaken jegens de OD dan wel gedeputeerde of ex-gedeputeerde? Zou hij dat dan kunnen begrijpen?

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor haar zorgvuldige werk. De conclusies komen overeen met wat burgers al jaren aangeven. Het rapport constateert meermalen capaciteitsproblemen bij de OD, maar ook dat er te weinig wordt meegedacht met burgers en dat men vooral uitgaat van wat níet kan. Vooral dat laatste is nog niet benoemd, maar is wel cruciaal om mee te nemen. Burgers zien dat economische belangen het te vaak winnen van gezondheid en natuur. Voor een deel heeft dat, zoals de Rekenkamer en meerdere politici hier zeggen, te maken met de fouten in de heersende wet- en regelgeving. De Partij voor de Dieren vraagt GS om met spoed de landelijke overheid te vragen om actie hierop te ondernemen en dat dit onderwerp een belangrijk onderdeel wordt van de coalitieonderhandelingen na maart. Delen de collega's van GroenLinks, de Partij van de Arbeid en D66 deze oproep? Zijn GS bereid om dit te doen?

Er zijn ook mogelijkheden binnen de provincie. Ondanks alle bestuurlijke gesprekken is het resultaat na decennia nog steeds dat de gezondheid van mensen en omgeving ernstige schade wordt toegebracht. Het plan van Tata 2020–2050 is te veel gebaseerd op wensdenken en biedt de burgers geen zekerheid. Het belangrijkste is dat mensen weer het gevoel krijgen dat de overheid hen beschermt en dat ze náást in plaats van tegenover de Staat staan. De Rekenkamer heeft in de technische briefing aangegeven dat er ook bij PS een duidelijke taak ligt om indien gewenst scherpere kaders mee te geven. De Partij voor de Dieren vraagt de fracties om hun verantwoordelijkheid te nemen en de navolgende drie zaken mee te geven aan GS en de OD:

- Geef gezondheid van mensen en hun leefomgeving de hoogste prioriteit bij de VTH-taken.
- Vraag GS om topjuristen in te schakelen om in dat kader op zoek te gaan naar de mogelijkheden die er vanuit de provincie wél zijn, in

plaats van uit te gaan van wat men tot nu toe gewend is en wat niet kan. Laat hen zoeken naar de rek in de juridische mogelijkheden ten gunste van de gezondheid van burgers. De indruk is nu namelijk dat de provincie en de OD te vaak aan de zijde van bedrijven als Tata staan, tegenover de burgers.

- De Rekenkamer constateert dat er wel enige ruimte is voor de provincie om strenger op te treden, mits onderbouwd en vastgelegd in beleid. De PvdD ziet in het coalitieakkoord echter een obstakel om daarop echt actie te ondernemen. Partijen als GroenLinks, PvdA en GroenLinks zijn immers ermee akkoord gegaan dat er geen strengere bovenwettelijke normen worden opgelegd bij het bevorderen van de gezondheid van de leefomgeving. Coalitiebelangen zouden nooit boven de gezondheid van burgers mogen staan. De PvdD vraagt de coalitiepartijen om zich te herbezinnen op dit punt in het coalitieakkoord en samen met burgers en juristen te zoeken naar de mogelijkheden.

De heer **Smaling** (SP) vindt het een goed verhaal van Statenlid Kostic. Ze zet gezondheid op één. Dat zeggen en vinden alle partijen. Daar moeten echter wel consequenties aan worden verbonden. Is dat voor Statenlid Kostic dat de provincie het bedrijf helpt? Tata gaat zelf ook investeren, maar zou de provincie het nog extra kunnen ondersteunen via bijvoorbeeld het Nationaal Groeifonds of anderszins, om die gezondheid op te houden? Of zegt Statenlid Kostic "einde bedrijf"?

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat aan gezondheid en leefomgeving de hoogste prioriteit moet worden gegeven en dat er van daaruit moet worden geredeneerd. Wat zijn de juridische mogelijkheden? Als Tata daadwerkelijk duurzaam kan doorgaan, dan moet bekeken worden op welke manier dat kan geschieden en of dat ook echt mogelijk is. Er zijn immers heel grote twijfels. Tata is een enorm bedrijf met een grote lobbykracht. De PvdD doet derhalve de oproep om landelijk in te grijpen in dat verduurzamingsproces. Laat echter de provincie in ieder geval uitspreken dat gezondheid als uitgangspunt wordt genomen en dat zij daaraan de hoogste prioriteit geeft.

De heer **Smaling** (SP) herhaalt zijn vraag of de Partij voor de Dieren meent dat het bedrijf dicht moet of open mag blijven.

Statenlid **Kostic** (PvdD) antwoordt dat sprake is van een vals dilemma. Als wordt uitgegaan van de gezondheid en het bedrijf de noodzakelijke stappen snel genoeg kan nemen, dan kan Tata natuurlijk gewoon openblijven. Dit mag echter niet ten koste gaan van de gezondheid, nota bene van de arbeiders zelf. Het gaat de Partij voor de Dieren om de mensen die er werken en de mensen die eromheen wonen. Hun gezondheid en voortbestaan moet het uitgangspunt zijn.

De heer **Smaling** (SP) hoort de arbeiders niet zo vaak inspreken in de commissievergadering. Hij weet derhalve niet hoe zij erin staan.

Zij halen immers ook hun salaris uit het bedrijf. Denkt Statenlid Kostic daar ook aan?

Statenlid **Kostic** (PvdD) antwoordt bevestigend.

Mevrouw **Er** (GroenLinks) bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het rapport en het werk dat erin is gestoken. GroenLinks was na het lezen van het rapport helaas niet verbaasd over de genoemde conclusies. De partij dringt immers al langer aan op stevigere maatregelen vanuit de provincie richting Tata Steel. Het RIVM-rapport en de daardoor ontstane onrust bij de bewoners van Wijk aan Zee waren voor GroenLinks de aanleiding om samen met andere partijen via de motie "*Stop de grafietregens*" initiatief te nemen voor dit onderzoek. Nu geeft de Rekenkamer aan dat de uitvoering van de VTH-taken in de huidige context van maatschappelijke onrust simpelweg niet volstaat. Er zijn volgens de Rekenkamer structurele veranderingen nodig. Niet alleen vanuit de provincie en de OD, maar ook vanuit landelijk en Europees niveau. Hier zou aandacht voor moeten komen.

Het beeld van GroenLinks dat de OD scherper toezicht had kunnen houden en dat er betere communicatie richting de omwonenden nodig was, is dan ook met dit rapport bevestigd. GroenLinks kan zich daarom goed voorstellen dat de conclusies pijnlijk zullen zijn voor de inwoners van de IJmond. Zij roepen dit namelijk al zo lang, maar voelden zich al die tijd niet gehoord.

Inmiddels zijn er al wel stappen gemaakt door de provincie en de Omgevingsdienst. Met het programma Tata 2020–2050 en het programma VTH-taken wordt van een hoop aanbevelingen uit het rapport al werk gemaakt. Dit geeft GroenLinks en hopelijk ook de IJmonders het vertrouwen dat het vanaf nu een stuk beter zal gaan met het milieutoezicht. De Randstedelijke Rekenkamer erkent dit ook, maar geeft daarbij wel aan dat nog niet alles is opgelost. Niet alle aanbevelingen komen namelijk terug in de programma's. Kan de gedeputeerde PS de toezegging doen dat alle aanbevelingen, dus ook die nog niet overgenomen zijn, zullen worden opgevolgd door de provincie?

Tot slot noemt het rapport dat er aandacht moet komen vanuit zowel Den Haag als Brussel om tot strengere regels te komen. GroenLinks ziet dit dan ook graag zo snel mogelijk gebeuren. Zij hoort graag van de gedeputeerde of en op welke manier de provincie haar invloed zal aanwenden om dit zo snel mogelijk in gang te zetten. Mevrouw Er meent hiermee ook de vraag van Partij voor de Dieren te hebben beantwoord.

De heer **Smaling** (SP) herhaalt de vraag die hij zojuist ook aan Statenlid Kostic (PvdD) heeft gesteld. Wat haalt GroenLinks uit dit rapport ten aanzien van de toekomst van het bedrijf Tata?

Mevrouw **Er** (GL) antwoordt dat GroenLinks zeker ruimte ziet voor het bedrijf in de toekomst. Het rapport toont aan dat er zeker verbeteringen nodig zijn, maar dat die ook mogelijk zijn. Als Tata laat zien dat het bereid is om die stappen te nemen en deze in het werk gaat stellen, zou GroenLinks daar absoluut alle ruimte voor willen bieden.

Mag de heer **Smaling** (SP) hieruit concluderen dat GroenLinks het programma Tata 2020–2050 dat de commissie enkele weken geleden heeft besproken, nog onderschrijft en dat zij daarin voldoende aanknopingspunten ziet om de zaak een goede richting uit te sturen?

Mevrouw **Er** (GL) zou het voor nu niet "voldoende" willen noemen. Zij meent dat het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer dit ook aantoont. Er zijn nog een aantal aanbevelingen niet overgenomen. Als die alsnog worden overgenomen en GS hiervoor aandacht zullen vragen bij zowel het Rijk als in Brussel, zou dat zeker een stap in de goede richting kunnen betekenen.

De heer **Leerink** (PvdA) stelt mevrouw Er dezelfde vraag als die hij zojuist aan het CDA heeft gesteld. Mevrouw Er meent dat de provincie richting het Rijk zou moeten vragen om actie te ondernemen. Doet GroenLinks dat ook? Er wordt straks gesproken over een nieuw regeerakkoord. De heer Leerink gaat ervan uit dat GroenLinks ook de ambitie heeft om te regeren. Wie weet, komt de partij aan tafel. Mag de Partij van de Arbeid erop rekenen dat ook GroenLinks de vlag hijst en hier een sterk punt van maakt?

Mevrouw **Er** (GL) is van mening dat GroenLinks hier al heel lang een groot en sterk punt van maakt. Zij kan de heer Leerink verzekeren dat zij dat blijft doen.

De heer **Leerink** (PvdA) vindt het altijd prettig om dat te vernemen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) is heel blij dat de coalitiepartijen er zo eensgezind over zijn dat de provincie richting het Rijk zou moeten vragen om actie te ondernemen. Haar vraag was echter ook wat de provincie zélf zou kunnen doen. De Randstedelijke Rekenkamer heeft aangegeven dat er rek is en dat de provincie daarin nu eigenlijk te weinig doet. Is GroenLinks het met de Partij voor de Dieren eens dat de provincie een team van juristen kan instellen om met de burgers mee te denken over de wijze waarop die juridische rek gevonden kan worden teneinde juist de gezondheid meer op de voorgrond te plaatsen?

Mevrouw **Er** (GL) betwijfelt of zij nu gelijk met een aanbeveling voor een

team van juristen zou moeten komen. Zij meent dat er ruimte is voor de gedeputeerde om aan te geven wat hij gaat doen met de aanbevelingen van de Rekenkamer. Mocht dat niet voldoende blijken, dan kan GroenLinks er altijd nog over nadenken. Maar op dit moment kan mevrouw Er daar nog geen positief antwoord op geven richting Statenlid Kostic.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt wanneer GroenLinks erover oordeelt of het al dan niet voldoende is. Als er zich weer een groot incident voordoet? Als er weer een rechtszaak loopt? Als er weer meer mensen sterven? Wanneer trekt GroenLinks de grens en meent zij dat echt alles op alles gezet moet worden?

Mevrouw **Er** (GL) geeft aan dat PS in eerste instantie hebben gevraagd om een onderzoek door de Randstedelijk Rekenkamer. Dat ligt nu voor. Daaruit zijn aanbevelingen voortgekomen. Mevrouw Er meent dat GS eerst de ruimte moeten krijgen om die aanbevelingen te kunnen opvolgen. Op de vraag welke tijdsduur daaraan gekoppeld moet worden, kan zij op dit moment nog geen antwoord geven. Ze hoopt echter dat het heel snel wordt opgepakt. Het programma Tata Steel en het programma VTH-taken laten haars inziens echter al zien dat GS daar echt wel toe bereid zijn en ook al grote stappen hebben gemaakt.

De heer **Smaling** (SP) maakt een groot compliment aan de Randstedelijke Rekenkamer voor het grondige rapport. Hij heeft vanaf het begin de stappen gevolgd. Er zijn allerlei interactieve momenten geweest, live en digitaal. De heer Smaling is heel blij met de Rekenkamer, die volledig geëquipeerd is om er grondig in te duiken. Hij wil een aantal punten uit het rapport naar voren brengen.

Een van de aanbevelingen is dat sommige zaken op landelijk niveau of zelfs op EU-niveau geregeld moeten worden. Er wordt weleens gezegd dat het bedrijf "*too big to fail*" is. Is de provincie dan niet "*too small to fail*"? Is dat dan niet de consequentie? Heeft gedeputeerde contact met zijn collega's in Zuid-Holland (Haven Industrieel Complex), Brabant (Moerdijk), Zeeland (Dow en Yara) en Limburg (Chemelot)? Chemelot is immers ook een enorm bedrijf in een dichtbevolkt gebied. Wat kan Noord-Holland daarvan leren?

De heer Smaling leest ook de aanbeveling om een nieuwe Geurrichtlijn in te stellen. Kan de provincie dit? Kan zij odeurunits aanpassen? Is dat al mogelijk nu de Omgevingswet nog steeds niet is ingevoerd? Een aantal aspecten in de Omgevingswet zouden immers kunnen bijdragen aan het oplossen of in ieder geval het verhelderen van de kwesties die spelen. De Omgevingswet heeft een strakkere connectie tussen ruimtelijke ordening en gezondheid. De Wet publieke gezondheid en de Wet ruimtelijke ordening worden min of meer bij elkaar gebracht door een amendering in de

Omgevingswet. Deze geldt nu nog niet omdat de Omgevingswet nog niet is ingevoerd. Als het zover is, wat betekent dit dan? Hebben omwonenden daarmee ook een sterkere positie richting het bedrijf?

De heer Smaling vraagt wat de uitkomst van het rapport betekent voor de plannen die gedeputeerde twee weken geleden met de Staten heeft gedeeld, het programma Tata 2020–2050 en Uitvoeringsagenda voor deze Statenperiode?

Er zijn veel insprekers geweest, van wie enkelen bijna in tranen waren. De SP heeft een keer het gehele dorp Wijk aan Zee aangedaan en overal aangebeld. Dan zijn er ook heel veel mensen die niet inspreken omdat ze die weg niet kennen, het niet aandurven, of bang zijn dat ze niet welbespraakt genoeg zijn. De heer Smaling vraagt zich derhalve af of er een goed beeld is van de gemiddelde visie van de omgeving op de situatie. Als de kankerincidentie hoger is dan elders moet dat heel serieus worden genomen. Maar die andere kant zou de heer Smaling ook weleens goed in kaart gebracht willen hebben. Heeft gedeputeerde het complete beeld of is er toch een dominantie van mensen die zich heel erg ellendig voelen door geur, lawaai enzovoorts? De heer Smaling is overigens wel blij dat de inwoners een rechtszaak zijn begonnen. Het is zijns inziens heel goed dat een rechter toetst wat er aan hand is.

De heer **Klein** (CU) spreekt zijn dank uit aan de Randstedelijke Rekenkamer voor het zeer grondig uitzoeken van een heel aantal casussen. Het rapport is langverwacht, maar bevat ook geen grote verrassingen. Enerzijds is dat goed nieuws. Er is niet technisch mis met de handhaving. Anderzijds is het vooral slecht nieuws, aangezien duidelijk is dat de handhaving tekortschiet. Dat zit niet op het technische vlak, maar komt vooral doordat het zo'n complex bedrijf is en de situatie zo ingewikkeld is. Er is ook heel veel onvrede bij de omwonenden. Er is sprake van juridisering van de relatie, wat heel zorgelijk is.

De ChristenUnie is blij dat de GS de conclusies serieus nemen en deze overnemen. Zij vindt het ook heel goed dat de OD nu scherper aan de wind zeilt en probeert bijvoorbeeld rondom de BBT strengere eisen te stellen. De ChristenUnie roept op om ook echt te zoeken naar de ruimte die er is om te handhaven waar het de gezondheid van omwonenden betreft. Het vertrouwen terugwinnen bij omwonenden is ook voor de ChristenUnie essentieel. Dat betekent dat klachten serieus moeten worden genomen. De ChristenUnie is nogal geschrokken van de voorbeelden die in het rapport worden genoemd waarbij klachten soms op heel formele gronden zijn afgedaan. Dat mag echt niet meer gebeuren en zal dus moeten veranderen. Ook de bereikbaarheid voor bewoners is heel belangrijk. Wat dat betreft is het openen van een loket in Wijk aan Zee een goede stap vooruit.

Het baart de ChristenUnie zorgen dat het meenemen van gezondheid in de vergunningen en handhaving maar een beperkte wettelijke basis is. Dat is eigenlijk ontzettend tragisch, want juist op dat punt zitten grote zorgen van de bewoners. Daar moet de provincie heel hard aan werken, maar tegelijkertijd zijn haar mogelijkheden daartoe beperkt. De ChristenUnie hoort graag van GS hoe ze het willen gaan aanvliegen. Een lobby richting Den Haag en Europa klinkt nogal mager.

De ChristenUnie is ook benieuwd hoe GS gaan zorgen voor een toekomstgericht Tata Steel. Wat haar betreft is er ruimte voor een duurzame staalfabriek in de IJmond. Nu de overname weer is afgeketst, maakt de ChristenUnie zich zorgen over de toekomst.

Het programma Tata Steel 2020–2050 is niet het eindpunt, maar het beginpunt. De provincie zal moeten blijven werken aan verbeteringen voor omwonenden. Dat kan op basis van nieuwe ontwikkelingen maar ook op basis van nieuwe kansen om te verduurzamen. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat het programma Tata Steel permanent geüpdatet wordt en dat PS daarbij betrokken blijven?

De heer **Mangal** (DENK) vraagt onder welke voorwaarden GS zou vinden dat Tata en Harsco open zouden mogen blijven en mogen functioneren. Wat moet er gebeuren om GS te doen besluiten om Tata en Harsco te moeten sluiten? De heer Mangal is benieuwd welke vraag de gedeputeerde belangrijker vindt om te beantwoorden. Hij zou graag zien dat gedeputeerde zich niet verschuilt achter de opvattingen van het Rijk, want uiteindelijk heeft de provincie zelf ook een taak.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng. Gedeputeerde Olthof zal dadelijk de beantwoording voor zijn rekening nemen. De voorzitter geeft echter als eerste het woord aan mevrouw Hoenderdos en haar team van de Randstedelijke Rekenkamer.

Mevrouw **Hoenderdos** bedankt de Statenleden voor hun complimenten over het rapport en het vele werk dat erin zit. Zij heeft twee vragen genoteerd, beide van de heer Roosendaal (VVD).

De eerste vraag was hoe de provincie het vertrouwen van de omwonenden weer kan herstellen.

De Randstedelijke Rekenkamer doet hier in haar rapport een aantal voorstellen voor. Zij heeft gemerkt dat bewoners zich onvoldoende gehoord voelen. Natuurlijk worden daar met het programma Tata 2020–2050 en het Uitvoeringsprogramma van de Omgevingsdienst stappen in gezet. Het loket in Wijk aan Zee is een goede eerste stap, maar het moet zich nog wel bewijzen. Dit zal gebeuren als de OD voortvarender handelt en ook meer maatwerk levert. Er mogen geen standaardantwoorden

worden gegeven en er moet echt naar de omwonenden worden geluisterd en daarop worden geacteerd.

De tweede vraag betrof het rekenmodel dat wordt toegepast bij de herverdeling of vernieuwing van de vergunningen.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft uitgebreid onderzoek gedaan, maar helaas niet naar dit specifieke aspect. Mevrouw Hoenderdos moet het antwoord hierop derhalve schuldig blijven.

De heer **Smaling** (SP) vraagt wie met "omwonenden" bedoeld wordt? Is dat iedereen? Is dat Velzen, Beverwijk, Heemskerk? Hoe moet hij dit begrip duiden, qua aantallen, locaties en mondigheid?

Mevrouw **Hoenderdos** antwoordt dat onder "omwonenden" onder anderen worden verstaan de insprekers die zich aan de provincie hebben gepresenteerd. Daarnaast heeft de Randstedelijke Rekenkamer gesprekken gevoerd met de Stichting IJmondig en de Dorpsraad. Zij heeft de klachten geanalyseerd. Deze zijn anoniem, want in het kader van de AVG heeft de Rekenkamer niet bekeken waar de klachten vandaan komen. Mocht daar alsnog behoefte aan zijn, dan zou de individuele klachtenmelders om toestemming moeten worden gevraagd. In die zin wordt met "omwonenden" dus "de mensen die zich hebben willen laten horen" bedoeld. Het is mevrouw Hoenderdos niet duidelijk wie er precies gereageerd heeft.

De heer **Smaling** (SP) vraagt hoe hoog het percentage "omwonenden" betreft.

Mevrouw **Hoenderdos** zou dan moeten analyseren waar de klachten vandaan komen. In dat geval moet zij de mensen zelf om toestemming vragen.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt mevrouw Hoenderdos voor haar beantwoording. Zijn tweede vraag met betrekking tot het rekenmodel zal hij in tweede termijn voorleggen aan de gedeputeerde.

Hij sluit aan bij de vraag van de ChristenUnie over het bij de OD ontbreken van deskundigheid om inhoudelijk te kunnen toetsen wat er in de vergunningen staat. Heeft mevrouw Hoenderdos er vertrouwen in dat met de uitbreiding van de kennis bij de OD deze in de toekomst wel in staat zal zijn inhoudelijk te toetsen wat er in de vergunningen staat, niet alleen procedureel? Of zou de OD daar kennis voor moeten inhuren?

Mevrouw **Hoenderdos** vindt dat een lastige vraag. Het is niet aan de Rekenkamer om dat functioneringsgesprek over individuele inspecteurs te

voeren. Zij heeft wel geconstateerd dat de capaciteit in de knel zit. Er is deskundigheid aanwezig. Deze mensen moeten bij het bedrijf toezicht houden en handhavend optreden. De Rekenkamer heeft gehoord en gemerkt dat diezelfde inhoudelijk deskundigen ook worden ingezet bij de procedures rondom zienswijzen, handhavingsverzoeken en Wob-verzoeken, waardoor de deskundige medewerkers van de OD extra belast worden. Er is dus behoefte aan uitbreiding van de capaciteit.

De heer **Smaling** (SP) merkt op dat de gehele discussie over de regionale uitvoeringsdiensten stamt uit de tijd van de vuurwerkcramp in Enschede en de brand in Volendam, met de commissie-Mans. Heeft de Randstedelijke Rekenkamer ook gekeken of het fenomeen Omgevingsdienst voldoende geëquipeerd is om de VTH-taken uit te voeren? De OD's worden immers zo gesandwiched tussen een bedrijf als Tata en de provincie. De provincie gaat overdoen wat de OD deed. De Rekenkamer heeft daar ook een aanbeveling over. Meent mevrouw Hoenderdos dat de manier waarop de OD's zijn opgezet en middelen hebben gekregen om hun werk te doen, werkt?

Mevrouw **Hoenderdos** geeft aan dat binnenkort het rapport verschijnt van de commissie-Van Aartsen, die is ingesteld om onder meer op deze vraag antwoord te krijgen. Zij kijkt veel breder naar het gehele stelsel. De Rekenkamer heeft eerder onderzoek gedaan naar specifiek de Brzo-Omgevingsdiensten. Het gaat niet alleen om het meer op afstand zetten van de uitvoering van de hectiek van de politiek, maar juist ook om het concentreren van de specialiteit die nodig is voor majeure risicobedrijven in zogeheten "Brzo-diensten". Dat is nu een aantal jaren aan de gang. De Rekenkamer constateert hoe het nu gaat en waar er verbeteringen zijn. Op basis van onderhavig onderzoek moet de Rekenkamer nu niet oordelen of daar nog een stelselwijziging nodig is. Er is nu een weg ingeslagen om juist de deskundigheid bij Brzo-Omgevingsdiensten te concentreren.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Hoenderdos voor haar beantwoording en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

Gedeputeerde Olthof bedankt de Randstedelijke Rekenkamer voor het zorgvuldige en uitgebreide onderzoek. Hij benadrukt dat GS en de OD de aanbevelingen uit het rapport overnemen. Er wordt inmiddels al hard gewerkt om een aantal punten daadwerkelijk te verbeteren. Daarmee is de provincie er nog niet. Er zal continu aan gewerkt moeten worden om de aanbevelingen scherp te krijgen en bekeken moeten worden of men op de goede weg zit. In dat opzicht ziet gedeputeerde de aanbevelingen als een steun in de rug voor het programma Tata 2020-2050 en de Uitvoeringsagenda VTH. Er zal steeds bekeken moeten worden waar het

nog scherper kan.

Gedeputeerde zal eerst een aantal algemene opmerkingen maken. Vervolgens gaat hij in op een aantal specifieke vragen.

Gedeputeerde heeft 100% vertrouwen in de Omgevingsdienst. Dat vertrouwen is de afgelopen alleen maar gegroeid. Toen gedeputeerde in maart 2020 werd aangesteld, was het dieptepunt bereikt, mede door het intrekken van het mandaat. GS zijn toen aan de slag gegaan om weer aan dat vertrouwen te gaan werken. Gedeputeerde heeft gesprekken gehad met medewerkers van de OD. Men moet zich realiseren dat de OD in een situatie terechtgekomen is waarin de hele wereld meekijkt. Er is heel veel maatschappelijke druk ontstaan en de OD kon het in de ogen van niemand meer goed doen. Daarmee is de OD in een negatieve spiraal terechtgekomen. Vanuit de OD was ook nog maar weinig vertrouwen om het nog goed te kunnen doen. Hierover is met elkaar gesproken. Het team kent heel veel energie en wil het graag oppakken, maar zoekt wel een veilige omgeving en het vertrouwen van de omgeving om het weer op te pakken.

Hoe gaan we nu met elkaar de volgende fase in? En hoe gaan we met elkaar zorgen dat Tata die duurzame fabriek kan worden? GS realiseren zich heel goed dat die duurzame fabriek pas op de lange termijn haalbaar zal zijn. Zij zullen op dit moment ook geen uitspraken doen over welke techniek daarbij hoort. Wat GS betreft is er een toekomst voor Tata Steel, mits die slag naar duurzaamheid gemaakt kan worden. Veel belangrijker is de korte termijn. Om te zorgen dat vandaag al de eerste stappen naar een gezondere omgeving kunnen worden gezet, is het Uitvoeringsprogramma VTH voor de komende twee jaar gepresenteerd. Bij de Omgevingsdienst is heel veel kennis en expertise aanwezig. GS realiseren zich ook heel goed dat Tata een bedrijf van de buitencategorie is. In heel Nederland zijn er wellicht twee tot drie soortgelijke bedrijven van dezelfde omvang en met dezelfde complexiteit. Daarom werkt de OD NZKG heel nadrukkelijk samen met de andere grote Brzo-Omgevingsdiensten als een DCMR in de Rijnmond wat betreft kennisdeling, nieuwe onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Ingeval de OD NZKG de kennis zelf niet heeft, haalt hij die ook zeker van buiten en wordt er samengewerkt aan een verdere verbetering van het VTH-stelsel. De landelijke kennis wordt derhalve benut om uiteindelijk de juiste antwoorden te vinden.

Het stelsel is nog grotendeels gebaseerd op milieu. De Rekenkamer heeft geconstateerd dat milieu niet altijd hetzelfde is als gezondheid en dat er beperkingen aan het stelsel zitten. In het programma is ook opgenomen dat over de punten waarop het stelsel beperkingen kent de provincie in gesprek gaat met het Rijk en, indien nodig, ook met Europa. Ambtelijk is er een werkgroep ingesteld met de ministeries van IenW en EZK.

Gedeputeerde heeft ook zelf een overleg gehad met EZK en IenW om naar de samenwerking te zoeken en een betere afstemming te krijgen tussen de verschillende overheidslagen en departementen. Enerzijds wordt bekeken hoe vanuit het vergunningentraject samen opgetrokken kan worden en welke stappen gezet kunnen worden om uiteindelijk het VTH-stelsel te verbeteren. Anderzijds wordt met EZK bekeken hoe Tata via subsidieregelingen vanuit Nederland en Europa ondersteund kan worden in die stap naar verduurzaming. De provincie heeft dit initiatief genomen. Het wordt ondersteund en omarmd door de verschillende ministeries. Gedeputeerde hoopt dat het met het nieuwe kabinet voortvarend wordt opgepakt en dat de juiste punten op de agenda kunnen worden gezet. Hij heeft goed contact met de staatssecretaris van IenW over het dossier Tata. De afgelopen week is er ook met de DG's over gesproken.

In het programma Tata Steel is heel nadrukkelijk afgesproken waar er ruimte in de regelgeving zit en hoe die beter benut kan worden. Statenlid Kostic (PvdD) heeft geadviseerd om topjuristen in te schakelen. Gedeputeerde noemt in dit kader het voorbeeld van de deNO_x-installatie van de pelletfabriek. De provincie heeft hierop een kosten- en effectiviteitsonderzoek verricht, berekeningen gemaakt en een team van juristen/advocaten laten bekijken hoe een en ander geïnterpreteerd moet worden. Indien nodig zal de OD of provincie -- afhankelijk van waar het mandaat ligt -- zeker gebruikmaken van juristen/advocaten om te laten beoordelen of er ruimte is en hoe die ruimte geïnterpreteerd moet worden en kan worden ingezet. Overigens gebeurt dit niet alleen ten aanzien van Tata. De provincie heeft ook zitting in een landelijke werkgroep die zich met het Schone Lucht Akkoord bezighoudt. Voorts is zij trekker en voorzitter van de Werkgroep Industrieën. Ook hierin wordt bekeken of er binnen de bandbreedte die de BBT geven, nog ruimte zit om wat met de regelgeving te doen. Dit is allemaal wettelijk. In het coalitieakkoord is afgesproken om geen bovenwettelijke maatregelen op te leggen. Dat is ingewikkeld. Op het moment dat de provincie immers een bovenwettelijke maatregel oplegt, kan zij deze niet wettelijk afdwingen. Wél zal bekeken worden waar er ruimte in de wetgeving zit en hoe deze benut kan worden.

Daarnaast moet geconstateerd worden dat er grenzen aan de regelgeving zitten. De provincie is dan ook met Tata in gesprek over de vraag hoe uiteindelijk bestuurlijk een aantal zaken afgedwongen kan worden. Een mooi voorbeeld is de investering van 300 miljoen door Tata, waarvan 150 miljoen zal worden aangewend voor de pelletfabriek. Dit betreft een voorgenomen maatregel die door de OD zal worden opgelegd. De overige 150 miljoen is Tata bereid te investeren. Voor een deel zitten er BBT-maatregelen tussen, maar een groot deel betreft ook BBT+-maatregelen die de provincie niet kan afdwingen. Tata is echter bereid en heeft de drive om die stap naar verduurzaming en een gezondere omgeving te maken. De provincie heeft hierover overleg met Tata. Tata zal binnenkort ook met een

agenda komen om een en ander concreet te maken. Ondanks dat de overname door SSAB van de baan is, gaat Tata gewoon door met voornoemde agenda. Ook in dat opzicht heeft gedeputeerde er dus vertrouwen in dat de stappen zullen worden gezet.

Gedeputeerde Olthof komt op een aantal specifieke vragen. De heer Leerink (PvdA) vroeg naar de rol van de Rijksoverheid. Terecht wees hij ook op de landelijke verkiezingen. Alle fracties hebben hun lijntjes naar Den Haag. Gedeputeerde raadt hun derhalve zeker aan om pleitbezorger te zijn voor een schoner Tata.

De vragen over het vertrouwen heeft gedeputeerde beantwoord. De provincie heeft extra taken bij de OD neergelegd. Hiervoor is de komende twee jaar extra budget beschikbaar. Dit wordt geïnvesteerd in mensen, kennis en middelen. Er wordt meer van de OD gevraagd, maar de provincie is ook bereid om daar extra voor te betalen. Gedeputeerde hoopt dat de kennis binnen de OD verder kan worden opgebouwd. Ingeval dat niet mogelijk is, is de provincie bereid om deze kennis van buiten te halen. Er is budget voor om dat mogelijk te maken.

Een journalist van het Noord-Hollands Dagblad heeft gedeputeerde benaderd met de vraag wat hij van de aangekondigde rechtszaak vindt. Gedeputeerde heeft bevestigd hier kennis van te hebben genomen en de zaak met belangstelling te zullen volgen. Hij heeft ook aangegeven dat de provincie samen met de OD doorgaat met het programma Tata Steel en de uitvoering van de VTH-taken. Op een aantal aanvullende vragen heeft gedeputeerde aangegeven dat hij op grond de gesprekken die hij met de bewoners heeft gevoerd, hun zorgen begrijpt. Bovendien kent Nederland een systeem dat als men vindt dat het via de VTH-taken niet voldoende (snel) gaat, de gang naar de rechter mogelijk is. Gedeputeerde heeft enkel dit systeem onderschreven en aangegeven dat mensen daar gebruik van kunnen maken.

Wat betreft het mandaatbesluit met de OD NZKG merkt gedeputeerde op dat naar aanleiding van het Rekenkamerrapport bekeken zal worden waar het nog wat aangescherpt kan worden. Hij hoopt voor de zomer met een update van het mandaatbesluit naar PS te kunnen komen, waarbij heel nadrukkelijk naar de aanbevelingen van het Rekenkamerrapport zal worden gekeken.

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft twee vragen. Gedeputeerde geeft aan in gesprek te zijn met EZK. Vraagt hij het Rijk ook daadwerkelijk om een aanscherping van de wet- en regelgeving? Heeft hij enig idee hoe snel dit wordt opgepakt en actie wordt ondernemen? Heeft hij de urgentie aangegeven?

Is gedeputeerde voorts bereid om met het team van juristen naast

de burgers te gaan staan om te bekijken waar de rek in de juridische regels zit, om als provincie toch wat meer te kunnen doen voor de gezondheid?

Gedeputeerde **Olthof** herhaalt wat hij eerder gezegd heeft. Het college is met de OD, met de juristen van de OD en, waar nodig, met juristen en specialisten van buitenaf aan het kijken waar er ruimte in de regelgeving zit. Deze toezegging heeft hij reeds gedaan en staat ook in het programma Tata Steel.

Wat betreft de snelheid bij EZK en IenW merkt gedeputeerde op dat de eerste gesprekken hebben plaatsgevonden. Ambtelijk is een werkgroep ingesteld om het op de agenda te zetten en daar meters in te maken. Dit proces zal enige tijd vergen. De provincie zal er druk op zetten. Er zullen twee sporen worden bewandeld: enerzijds het VTH-traject en anderzijds wordt bekeken of Tata ondersteund kan worden bij de investeringen ten behoeve van uiteindelijk een duurzame fabriek. Wat gedeputeerde betreft zal de druk bij het Rijk worden opgevoerd. Het feit dat thans echter sprake is van zowel een coronapandemie als een demissionair kabinet, bemoeilijkt de huidige gang van zaken enigszins.

De vraag van de VVD wat het verschil tussen een BBT-maatregel en een BBT+-maatregel is, is ook al eens gesteld aan gedeputeerde Rommel. Toen er nog geen sprake was van de investering van 300 miljoen en de vrijwilligheid is er aan de hand van het kosteneffectiviteitsonderzoek uiteindelijk een prijs per kilo gereduceerde NO_x uitgekomen. Hierover zijn afspraken gemaakt en er zijn regels opgesteld. De vorige keer heeft gedeputeerde Olthof uitgelegd dat als de kosten onder de €5 uitkomen, er geen discussie is en het sowieso een kosteneffectieve maatregel betreft. Indien de kosten boven de €20 liggen, is er geen sprake van een maatregel. Daarbinnen geldt een afwegingskader, waarbij men een bepaalde maatregel niet hoeft uit te voeren indien er een andere vergelijkbare maatregel beschikbaar is. De provincie heeft dit juridisch laten toetsen en vervolgens nog een second opinion gevraagd. Deze heeft het college niet van gedachten doen laten veranderen. Er is ook aangegeven dat de prijs die aan deze besparing hangt, voldoende is om uiteindelijk deze maatregel op te leggen. Het is geen vrijwillige maatregel. De conclusie die uit de berekening voortvloeit, is dat de provincie de maatregel móét opleggen. Met die uitspraak kan de Omgevingsdienst die maatregel opleggen en Tata verplichten om die investering te doen. Dit besluit zouden GS twee weken voor kerst bekendmaken. De ochtend dat GS kennis zou nemen van het voornemen van de OD kondigde Tata echter aan om die 300 miljoen euro te investeren.

De VVD vroeg of gedeputeerde vreest dat er ook rechtszaken jegens de provincie en Omgevingsdienst zullen worden gevoerd. Gedeputeerde is het met de VVD eens dat de Randstedelijke Rekenkamer naar de provincie en

de OD wijst. Hij meent echter dat de Rekenkamer geen verwijtbaar gedrag of nalatigheid heeft geconstateerd en dat technisch gezien de OD volgens de VTH-regels heeft gehandeld. Daaromheen heeft de Rekenkamer echter aangegeven dat Tata een dusdanig complex bedrijf is, dat er meer nodig is. Gedeputeerde meent dat het Rekenkamerrapport er met name op stuit dat de provincie en OD meer zullen moeten dan enkel het toelaten van het VTH-stelsel teneinde uiteindelijk die verandering te bewerkstelligen. Gedeputeerde verwacht op dit moment dan ook geen rechtszaken jegens de provincie of de OD, zeker niet naar aanleiding van het Rekenkamerrapport.

Statenlid Kostic meent dat het plan van Tata 2020–2050 te veel gebaseerd is op wensdenken. Gedeputeerde heeft aangegeven dat dit programma op de lange termijn ziet. Om die reden wordt er nu invulling gegeven aan de Uitvoeringsagenda voor de komende twee jaar. Deze behoefte kwam ook heel sterk naar voren uit de zienswijzeronde met omwonenden. 2050 is nog ver weg. Wat wordt er gedaan voor de mensen en kinderen die er nú wonen en opgroeien? De Uitvoeringsagenda is vastgesteld om vandaag te beginnen aan het herstel van vertrouwen, maar ook om de ruimte binnen de regelgeving te zoeken en te benutten.

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoorde gedeputeerde expliciet de bewoners noemen. Is hij zich er echter van bewust dat de bewoners juist niet tevreden zijn met het programma Tata 2020–2050 en evenmin met de kortetermijnmaatregelen? Deze bieden immers geen zekerheid en borgen de gezondheid onvoldoende. Voorts hebben zij het idee dat hun kinderen juist niet in gezondheid kunnen opgroeien. Statenlid Kostic vraagt of gedeputeerde zijn kinderen daar zou laten opgroeien.

Gedeputeerde **Olthof** meent zojuist te hebben gezegd dat 2050 heel ver weg is, zeker het perspectief voor de langetermijninvesteringen in de duurzame pelletfabriek. Omdat GS het te ver weg vinden en het programma uiteindelijk niets zegt over wat er vandaag moet gebeuren, is juist naar aanleiding van de zienswijzen van de bewoners gezegd dat er ook een Uitvoeringsagenda moet komen. Hierin gaat strakker gehandhaafd worden en wordt uiteindelijk bekeken of de vergunningen op dit moment aangescherpt kunnen worden. Daarmee is er weliswaar nog steeds geen duurzame fabriek, maar binnen de huidige regels kan wel bekeken worden wat mogelijk. Het gesprek zal worden aangegaan om bestuurlijk een aantal zaken af te dwingen. Bewoners zouden het liefst vandaag die duurzame fabriek zien. Die snelheid kan gedeputeerde helaas niet maken.

Statenlid **Kostic** (PvdD) begrijpt gedeputeerde. De bewoners zeggen echter dat hij niet voldoende doet. Daarmee doelen ze niet alleen op de snelheid. Ze hebben een stappenplan met allerlei suggesties

voorgelegd. Wat doet gedeputeerde daarmee?

Gedeputeerde **Olthof** heeft regelmatig contact met de bewoners en luistert naar hen. Dat wil niet zeggen dat hij de door hen gewenste stappen altijd exact kan opvolgen. Waar mogelijk, proberen GS dat wel en proberen ze het ook te agenderen. Natuurlijk vindt gedeputeerde de gezondheid uiterst belangrijk en zou hij willen zeggen dat deze vooropstaat. Statenlid Kostic geeft zelf echter al aan dat de inwoners van de IJmond te allen tijde in een industrieel gebied wonen. Als gedeputeerde zou zeggen "*gezondheid op één*", zou dat een soort absolute waarde zijn zodat alles wat die gezondheid maar enigszins beperkt, zou moeten worden verwijderd. Het wil niet zeggen dat de inwoners op een ongezonde plek wonen, maar er zijn altijd gezondere plekken waar het beter is. Gedeputeerde is derhalve wat voorzichtig met dergelijke uitspraken, maar er is geen enkele discussie over mogelijk dat GS de gezondheid absoluut belangrijk vinden. Om die reden draagt het programma ook de titel "*Werken aan een gezondere IJmond*".

Jegens mevrouw Er (GL) bevestigt gedeputeerde nogmaals dat GS alle aanbevelingen overnemen.

In antwoord op de SP geeft gedeputeerde aan dat de OD NZKG contacten heeft met de andere Brzo-Omgevingsdiensten. Ook gedeputeerde heeft contacten met zijn collega's in Zuid-Holland, Brabant en Zeeland om over de VTH-taken te praten.

Op de vraag of het rapport gevolgen heeft voor het programma Tata Steel antwoordt gedeputeerde dat hij het vooral als een enorme steun in de rug ziet om vaart te maken met het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda.

De heer Smaling (SP) vroeg voorts of er een goed beeld is van de gemiddelde visie van de omgeving. Gedeputeerde krijgt ontzettend veel reacties, ook van mensen die er minder hard in zitten. Zij vinden Tata een mooi bedrijf en menen dat de provincie vooral aan de werkgelegenheid moet denken. Anderzijds zijn er ook ontzettend veel geluiden van mensen die zich zorgen maken over de gezondheid. Gedeputeerde luistert naar alle mensen en neemt hen heel serieus. Mensen die in de IJmond wonen, maar ook elders in Noord-Holland, mogen verwachten dat het bevoegd gezag z'n uiterste zal doen om in ieder geval de vergunningen op orde te hebben en om het toezicht en de handhaving adequaat te organiseren. Het zal in ieder geval altijd streven naar een gezondere omgeving. Heeft het college daar dan voldoende beeld van? Als onderdeel van het programma Tata Steel zal gewerkt worden met een breed opgezet opiniepanel. Er zullen peilingen worden gedaan om te kijken hoe mensen op bepaalde stellingen reageren.

De heer Klein (CU) vroeg naar de klachtenprocedure. Gedeputeerde geeft aan dat er al een aantal klachtenprocedures in gang is gezet. In het Bestuurlijk Overleg met de drie gemeenten in de IJmond is afgesproken dat de OD NZKG het centrale klachtenpunt inzake Tata zal gaan vormen. De klachtenprocedure wordt transparanter gemaakt en de vergunningen digitaal gepubliceerd. Samen met de provincie Zuid-Holland wordt voorts gewerkt aan een zoekfunctie.

Tegen de heer Mangal (DENK) zegt gedeputeerde dat hij niet bevoegd is om een fabriek te sluiten. De provincie moet ervoor zorgen dat de vergunningen adequaat zijn en dat er gehandhaafd wordt. De voorwaarde voor Tata om te kunnen blijven, is dat de fabriek op de langere termijn een stap zet naar duurzaamheid. Op de korte termijn zal de provincie samen met Tata, de OD, de omgeving en de bewoners werken aan de vergunningen. Dit gebeurt via VTH, maar ook via aanvullende maatregelen die niet afdwingbaar maar wel hard nodig zijn.

Het aanpassen van de Geurrichtlijn betreft een bevoegdheid van GS die gemandateerd is aan de Omgevingsdienst. In het najaar van 2020 is een onderzoek gedaan naar geuremissie van met name Hoogoven 6 en de kooksfabrieken. Op basis daarvan verwacht gedeputeerde de komende maanden (eind Q1 /begin Q2 2021) dat er een definitief besluit komt over de geur bij Tata Steel. Dit geschiedt overigens ook op basis van het provinciaal geurbeleid dat door de provincie is vastgesteld.

De heer **Mangal** (DENK) hoort de gedeputeerde spreken over handhaving. Hij zegt echter ook dat hij niet bevoegd is om de fabriek te sluiten. Welke bevoegdheid heeft de handhaving dan precies in dezen?

Gedeputeerde **Olthof** heeft niet zo de bevoegdheid om een fabriek te sluiten. Dat zou een ultimatum consequentie kunnen zijn op het moment dat er overtredingen blijven bestaan, waarvoor eerder handhavingsinstrumenten zoals last onder dwangsom (LoD) zijn ingezet. Het is geen keuze voor gedeputeerde om een fabriek al dan niet te sluiten. Er is een VTH-stelsel, waarvoor GS het bevoegd gezag zijn. Daarin zit ook een handhavingstraject.

De voorzitter bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording en geeft de Statenleden de gelegenheid voor hun inbreng in tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Zullen er voor de OD altijd voldoende menskracht en

middelen beschikbaar zijn, opdat die zijn taken nu en in de toekomst adequaat kan blijven uitvoeren?

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt gedeputeerde voor de beantwoording. Deelt hij de mening van de VVD dat zowel de wortel als de stok gebruikt moet worden in deze situatie? Vanavond is vooral gesproken over de wijze waarop de grenzen van de wet opgezocht kunnen worden om het voor het bedrijfsleven moeilijker te maken. Het zou fijn zijn als het economisch klimaat in Noord-Holland, dat dringend versterkt moet worden, in het licht van de coronacrisis ook gestut zou kunnen worden met voorbeelden waaruit blijkt dat de provincie echt begaan is met de maakindustrie en de daarvan afgeleide dienstverlening. Voorts zou het fijn zijn als er een omzetting gevonden kan worden om de energietransitie te versnellen. Dat zal volgens de heer Roosendaal echt leiden tot vermindering van gezondheidsklachten. Veel aspecten die vanavond besproken worden, zijn op korte termijn heel belangrijk. Op middellange termijn hoopt de heer Roosendaal dat aan de hand van het Nationaal Groeifonds en andere maatregelen die versnelling naar waterstoftransitie kan worden bewerkstelligd. Is gedeputeerde bereid om daarvoor te pleiten en PS te informeren over de voortgang die hij daarin zoekt met Tata?

De discussie gaat vooral over het terugwinnen van het vertrouwen van de burgers in de provincie en Tata. De heer Roosendaal vindt dat superbelangrijk, maar hoe zit het met het vertrouwen van GS in Tata en vice versa? Is Tata ervan overtuigd dat het echt niet anders kan dan dat het bedrijf verplicht wordt om de deNO_x-installatie en BBT te realiseren? Of heeft gedeputeerde daar nog geen overleg over gehad? De heer Roosendaal is namelijk bang dat door eventuele juridisering de investering op de lange baan wordt geschoven. Hij hoopt dat er ook gewerkt wordt aan het vertrouwen van Tata in een betrouwbare overheid.

Hoe belangrijk vindt de gedeputeerde een gelijk speelveld voor de maakindustrie ten opzichte van andere bedrijven in Noord-Holland? Wat betreft het opzoeken van en het strenger toepassen van de wet- en regelgeving, heeft gedeputeerde het steeds heel specifiek over Tata. Is er sprake van een soort beleidsverandering die de provincie voor alle maakindustrie gaat toepassen?

De heer Smaling (SP) vroeg reeds hoe het in andere provincies zit. De heer Roosendaal zou het fijn vinden om er in Nederland een bepaalde norm voor te krijgen.

Het Rekenkameronderzoek gaat hoofdzakelijk over het functioneren van de OD. In Noord-Holland zijn natuurlijk ook nog andere issues met gezondheidsklachten, zoals bij Nauerna in de Zaanstreek. Welke lessen uit onderhavig onderzoek kan gedeputeerde ook daarbij toepassen? De Rekenkamer wees bijvoorbeeld op de onduidelijkheid over het feit dat

overheid als eenheid moet optreden. Het mag voor de burgers niet onduidelijk zijn bij wie ze terecht kunnen als er klachten zijn. Voorts moet heel duidelijk zijn wie welke rollen en verantwoordelijkheden vervult in de samenwerking tussen de OD, PS en GS.

De heer Roosendaal herhaalt de vraag die hij ook aan de voorzitter van de Rekenkamer stelde. De vergunningen worden iedere vijf jaar herverleend zonder dat er inhoudelijk of rekenkundig door de OD naar is gekeken. Deze situatie werd toen terugverwezen in de trant ooit van "*zo doen we dat in Nederland*". Dat illustreert precies de frustratie die bewoners hebben ten aanzien van het functioneren van de overheid. Als de provincie jaren geleden vergunningen heeft verleend en het bedrijf bij herverlening aangeeft dat de situatie niet veranderd is, kan het toch niet zo zijn dat niemand dat inhoudelijk toetst? Behoort het nu tot het takengebied van de OD om daar inhoudelijk elke vijf jaar naar te kijken als een vergunning wordt herverleend?

De heer **Smaling** (SP) heeft geen nieuwe vragen aan de gedeputeerde, want hij heeft het allemaal goed verwoord. De heer Smaling vindt de tweede termijn echter belangrijk omdat het toch een vrij fundamenteel debat betreft. De Rekenkamer is er lang mee bezig geweest en is heel diep gedoken in zaken. Op de vraag in hoeverre de uitkomsten van de Rekenkamer zich verhouden tot de plannen die net gemaakt zijn, heeft gedeputeerde uitgebreid antwoord gegeven. De heer Smaling hoopt dat er ergens een ideale situatie bestaat waarop kan worden aangekoerst. Dat zal echter niet gemakkelijk zijn.

De heer Smaling moedigt het aan dat bewoners naar de rechter stappen, aangezien dat een andere manier van toetsen betreft waar eenieder volledig buitenstaat. Dat is de kracht van de wijze waarop het in Nederland georganiseerd is. De heer Smaling hoopt wel dat alle kanten daarin voldoende aan bod komen, waaronder ook het gegeven dat Tata nu zelf laat zien dat het veel geld wil investeren. Bij de stappen om Tata te krijgen tot een bedrijf dat echt vooroploopt in duurzaam, gerecycled staal, hoort niet dat het schroot vlakbij Wijk aan Zee wordt opgeslagen en verhandeld. Er zijn allerlei stappen die moeten en kunnen worden gezet.

De heer Smaling hoopt dat er een oplossing wordt gevonden waarmee iedereen vooruit kan.

Gezien het werk dat de Rekenkamer heeft verricht, zou dat de slotsom moeten zijn. Hopelijk spreekt hij namens alle collega's dat ze met z'n allen daarop moeten aankoersen.

De heer **Heijnen** (CDA) sluit aan bij de woorden van de heer Smaling (SP) wat betreft de hoop op een mooie toekomst voor een duurzaam Tata en de regio. Hij dankt de gedeputeerde voor zijn uitvoerige en heldere beantwoording van de vragen. Het is fijn dat hij zijn uitspraak in de krant

nog heeft toegelicht. De heer Heijnen heeft nog een korte vraag over de 2,8 miljoen euro die voor de OD beschikbaar is gesteld. Wat als nu mocht blijken dat er toch meer geld nodig is? Hoe zal de gedeputeerde dat dan beoordelen?

Gedeputeerde heeft gewezen op zijn contacten bij het ministerie van IenW. Is er vanuit GS door de gedeputeerde Economie ook contact gelegd met het ministerie van EZK wat betreft het behoud van het bedrijf, de werkgelegenheid en de partnerinvesteringen die daarin nodig zijn?

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor zijn beantwoording in tweede termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):

In antwoord op de heer Heijnen (CDA) merkt gedeputeerde nogmaals op dat hij vorige week een gesprek met zowel IenW als EZK heeft gehad, teneinde juist die afstemming voor elkaar te krijgen. Voorts is er een ambtelijke werkgroep en heeft ook gedeputeerde Zaal (Economie) contact met EZK. Het college heeft overigens bij de OD de uitvraag gedaan wat er nodig is om de stappen te kunnen zetten en om het programma Tata en de Uitvoeringsagenda waar te maken. Daar heeft de OD uiteindelijk een opgave voor verstrekt. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het bedrag van 2,8 miljoen euro. Indien zich iets voordoet waardoor het bedrag niet voldoende blijkt te zijn, dan zullen GS het opnieuw beoordelen. Op dit moment is daar geen sprake van. Als het zover is, dan zal het opnieuw beoordeeld worden.

Mevrouw Gonggrijp (D66) vroeg of er altijd voldoende middelen en mankracht beschikbaar zijn voor de OD om zijn taken uit te voeren. Gedeputeerde geeft aan dat personeel schaars is, in het bijzonder mensen met een bepaald specialisme. Het zou niet fair zijn om te zeggen dat het geen probleem is. De provincie tracht niet mensen zelf te werven en op te leiden tot de specialisten die nodig zijn. Waar dat echter nog moeilijk is op dit moment, zal ook zeker buiten de deur worden gekeken en de samenwerking worden opgezocht met de andere omgevingsdiensten en met bureaus om de benodigde kennis binnen te halen. In dat opzicht zijn er middelen beschikbaar om de juiste kennis binnen te halen. Het liefst geschiedt dit via eigen personeel, maar soms is het ook nodig om extern mensen te werven.

De heer Roosendaal (VVD) noemde terecht dat Tata een belangrijke economische waarde heeft. Anderzijds moet er met elkaar gewerkt worden aan een gezondere omgeving. Hiervoor is zowel de wortel als de stok benodigd. Gedeputeerde praat ook met EZK om juist te kijken hoe de provincie Tata kan ondersteunen in het mogelijk maken van de transitie. Wat zou er met EZK gedaan kunnen worden in de regelgeving om verandering tot stand te brengen om bepaalde investeringen mogelijk te

maken en die het liefst naar voren te halen? Kan de transitie met elkaar versneld worden? De VVD heeft een motie ingediend waarin duurzaamheid en economische ontwikkeling heel nadrukkelijk hand in hand gaan. Het college ziet dat ook zo. Gedeputeerde heeft vertrouwen in de huidige directie van Tata en meent dat dit vice versa ook het geval is. Er vindt de afgelopen tijd geregeld onderling overleg plaats, ook over de investering van 300 miljoen euro.

De ochtend dat GS kennisnamen van het voornemen van de OD NZKG om de maatregel voor een deNO_x-installatie op te leggen, kondigde Tata aan om 300 miljoen euro te gaan investeren. Daarmee heeft het bedrijf erkend dat het de investering in de deNO_x-installatie voor de pelletfabriek moet gaan doen. Het aanspannen van een rechtszaak zou dan enkel weerstand oproepen. Gedeputeerde heeft op dit moment geen signaal dat er alsnog een rechtszaak dreigt. Hij heeft er alle vertrouwen in dat die investering in de pelletfabriek daadwerkelijk tot stand gaat komen. Sterker nog, Tata is binnen de organisatie al bezig om projectleiders aan te stellen om de verschillende investeringen mogelijk te maken.

De VVD vroeg ook naar een gelijk speelveld. Gedeputeerde erkent dat Tata veelal de maatschappelijke discussie over VTH-taken domineert. Noord-Holland kent ruim 140 Brzo-bedrijven waar de provincie ook controleert. Tata heeft aangegeven dat het strengere wet- en regelgeving liever opgelegd krijgt vanuit Europa, zodat die voor alle vergelijkbare bedrijven geldt en niet sec en alleen voor Tata. Gedeputeerde denkt dat het terecht is om de strengere regels via de BBT op te leggen, want dan gelden die uiteindelijk voor alle spelers in de markt en niet alleen voor Tata. Gedeputeerde bevestigt derhalve dat er wordt gestreefd naar een gelijk speelveld.

De heer Roosendaal vroeg terecht wie waarvoor verantwoordelijk is. GS streven ernaar iedereen in zijn eigen kracht te zetten en inzichtelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is. Door alle maatschappelijke discussies van de afgelopen twee jaren zijn de OD NZKG, GS en PS dicht op elkaar gaan zitten. Dit wordt ook door de Randstedelijke Rekenkamer aangegeven. De Uitvoeringsagenda VTH-taken door de OD is een duidelijk signaal dat ieder weer zijn eigen rol pakt en dat de OD van GS en PS de ruimte moet gaan krijgen om zijn werk te doen.

De heer Roosendaal (VVD) vroeg voorts naar de rekenmodellen. Gedeputeerde was weliswaar niet bij de technische briefing van anderhalf jaar geleden met de OD. Hij geeft aan dat het rekenmodel landelijk bepaald is, vergelijkbaar met de AERIUS-berekening voor stikstof. Het rekenmodel is door het Rijk opgesteld en geactualiseerd en uiteindelijk door de OD gebruikt. Op het moment dat er een nieuwe vergunning komt, zal het geactualiseerde rekenmodel worden gebruikt. De OD maakt zelf geen

rekenmodellen.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt gedeputeerde dat hij ingegaan is op het leerpunt van het Rekenkameronderzoek om niet alleen voor de OD NZKG, maar voor alle OD's de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk te maken.

Vanwege het maatschappelijk debat is er een focus op Tata. Het moet echter niet zo zijn dat andere inwoners van Noord-Holland die ook klachten of zorgen hebben over hun gezondheid, nu niet de aandacht van de OD's krijgen die zij mogen verwachten. Om die reden noemde de heer Roosendaal Nauerna. Hij hoopt dat het op een iets hoger abstractieniveau kan worden overgebracht naar de andere OD's en dat aan alle burgers in Noord-Holland het vertrouwen gegeven kan worden dat er ook naar hen geluisterd wordt.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat ook Nauerna onder de OD NZKG valt, maar hij onderschrijft de boodschap van de heer Roosendaal dat ook de inwoners van andere gebieden in Noord-Holland op dezelfde rol van de overheid, in het bijzonder die van de OD's, mogen vertrouwen.

De heer **Smaling** (SP) vindt het interessant wat gedeputeerde zegt over de mogelijke rol van Europa. De SP is daar wat genuanceerder in, maar meent dat de milieueisen daar wel onder zouden kunnen vallen. Hoe kan die rol van Europa concreet bewerkstelligd worden? Moet er gelobbyd worden via het Europees Comité van de Regio's of via Den Haag?

Gedeputeerde **Olthof** weet nog niet precies bij welk loket in Europa hij moet zijn. Hij heeft daar uiteindelijk wel het Rijk bij nodig. De BREF, het overkoepelende document waarin de BBT beschreven staan, wordt in Europa vastgesteld. Uiteindelijk wordt in de wet- en regelgeving voor milieu verwezen naar de BBT. Als de provincie uiteindelijk een aanscherping wenst van de concrete regels die in Noord-Holland gelden, dan zal zij er in Europa voor moeten zorgen dat de BBT beschreven worden en de nieuwe norm gaan worden. De heer Roosendaal (VVD) zei terecht dat als het daarin beschreven is, die norm uiteindelijk voor alle in Europa gevestigde staalfabrikanten geldt.

De heer **Smaling** (SP) vraagt waar dan de lobby is om tegen Europa te zeggen dat het de WHO-normen moet gaan hanteren? Of is de lobby erop gericht dat Nederland OD's heeft die andere lidstaten misschien niet hebben? Gaat het om het model van de handhaving of meer om de normen?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat het niets te maken heeft met het model

van handhaving. Tien jaren waren er nog geen OD's, maar bestond wel het systeem van de BBT's. In Europees verband worden enerzijds normen afgesproken wat betreft gezondheids- en milieunormen en anderzijds worden de BBT's voor de verschillende bedrijven beschreven.

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft geen antwoord gehoord op de vraag van de heer Smaling (SP) welke weg via Europa precies wordt ingezet. Kan gedeputeerde daar schriftelijk op terugkomen? Wat is het plan van aanpak richting de Europa-lobby? Gedeputeerde noemde het Rijk, maar dat lijkt Statenlid Kostic niet de enige route. Er is ook een eigen lobby binnen de provincie.

Gedeputeerde **Olthof** hoeft er niet op een later moment op terug te komen. De provincie gaat zowel via het Rijk als haar eigen lobbytraject in Europa aanhangig maken dat voor een aantal BREF's een actualisatie moet plaatsvinden.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt of die lobby snel kan worden opgestart en of gedeputeerde PS daar regelmatig van op de hoogte wil houden.

Gedeputeerde **Olthof** is daar uiteraard toe bereid. Maandelijks is er de VTH-brief. Er wordt thans bekeken hoe die kan worden geüpdatet zodat die voldoet aan de huidige wensen van PS. Daar zullen GS bij PS op terugkomen. Het lijkt gedeputeerde een prima voorstel om daarin regelmatig ook een voortgang van het programma Tata Steel te bespreken en met PS te delen welke stappen in de Uitvoeringsagenda worden gezet.

Gedeputeerde Olthof zou graag zelf nog een vraag stellen. Het is natuurlijk een bijzondere situatie. Bij de stukken zit ook de voordracht van PS. Het schijnt niet mogelijk te zijn om een amendement in te dienen op een voordracht van de Staten, maar desalniettemin zou gedeputeerde graag een vraag hierover stellen. In de voordracht wordt GS verzocht om met een plan van aanpak te komen. Gedeputeerde geeft aan dat er een programma Tata Steel ligt. Hij wil ervoor waken dat er wederom een plan van aanpak wordt opgepakt. Dat vraagt immers weer ambtelijke kracht. Gedeputeerde zou liever kijken waar het huidige programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda kunnen worden aangescherpt. Hij heeft reeds toegezegd dat GS alle aanbevelingen overnemen.

De **voorzitter** licht toe dat het de laatste bullet betreft in het besluit plan van aanpak. Gedeputeerde geeft aan dat dit eigenlijk al gebeurd is met het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda. De voorzitter biedt de Statenleden de gelegenheid om hierop te reageren.

De heer **Heijnen** (CDA) meent dat het niet de bedoeling is om een nieuw plan van aanpak te maken. Gedeputeerde zegt dat hij scherp zal kijken op welke punten het huidige plan geüpdatet en aangescherpt kan worden naar aanleiding van de aanbevelingen. Als dat zo in de voordracht wordt opgenomen, lijkt dat het CDA akkoord.

De heer **Smaling** (SP) weet niet in hoeverre de Randstedelijke Rekenkamer het programma Tata 2020–2050 heeft meegenomen in de aanbevelingen op dit punt. Hij zou liever het programma Tata 2020–2050 een beetje amenderen op basis van de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer en niet met iets nieuws komen. De aanbevelingen zijn wel dusdanig goed scherp, dat de heer Smaling ze graag ziet terugkomen in een versie 2.0 van het programma Tata 2020–2050.

De heer **Klein** (CU) kan zich eveneens vinden in het voorstel van gedeputeerde en meent dat er geen extra plan van aanpak hoeft te komen. Hij acht het sowieso belangrijk dat PS de vinger aan de pols houden en dat het programma steeds geüpdatet wordt.

Hoe kan gedeputeerde daar in de loop der tijd voor zorg dragen?

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat GS bezig zijn om te bekijken of de terugkoppeling in de VTH-brief nog voldoet en of daar een volgende stap in moet worden gemaakt. Gedeputeerde stelt voor om te kijken of de actualisatie van het programma en de voortgang daarin een plek kan krijgen.

De **voorzitter** deelt mede dat de Griffie naar de voordracht zal kijken en specifiek zal nagaan hoe het verzoek aan GS om samen met de OD NZKG een separaat plan van aanpak op te stellen, vormgegeven kan worden.

Onder voorbehoud van een mogelijke wijziging op dit punt, resteert nog de vervolgvraag of dit stuk als hamerstuk richting PS van 8 maart a.s. kan worden doorgeleid. Het kan alsnog ter bespreking worden aangevraagd als de wijziging niet akkoord wordt bevonden.

De heer **Smaling** (SP) zou gezien het belang van het Rekenkamerrapport op 8 maart a.s. toch graag een kort plenair debat hierover hebben. Dat zou recht doen aan het werk van de Rekenkamer.

De heer **Leerink** (PvdA) ondersteunt het voorstel van de heer Smaling (SP). Dit belangrijke onderwerp verdient een degelijke afronding in de Staten.

De **voorzitter** concludeert dat het Rekenkamerrapport als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering op 8 maart a.s. Zij bedankt Hoenderdos en haar team van de Randstedelijke Rekenkamer hartelijk voor het grondige onderzoek en verschaftte inzichten, alsmede voor de

toelichting en gesprekken die daartoe met onder meer de commissie NLG en de werkgroep zijn gevoerd.